

Program prof. dr. hab. Krzysztofa Kubiaka – kandydata na REKTORA Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Szanowni Państwo,

dziękuję za mandat społecznego zaufania, którym zechcieli mnie Państwo obdarzyć w sondażach przedwyborczych i podczas wszechstronnych konsultacji. Przeprowadziłem je przed zgłoszeniem kandydatury i przygotowując program, którego założenia za chwilę Państwu przedstawię.

Źródłem programu, który chcę realizować jako rektor, jest zbiór wartości, które nas na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu zgromadziły i które nas łączą.

Uniwersytet oznacza powszechność i całość. Oznacza wspólnotę wszystkich nauk oraz uczących i uczących się. Uczelnia jest wspólnotą ludzi mądrych, znających swoją wartość oraz wrażliwych. Jest wspólnotą ludzi będących częścią elity intelektualnej świata, regionu i kraju. Natomiast kultura wspólnoty, o której tutaj mówię, jest całkowicie sprzeczna z kulturą korporacjonizmu.

Jesteśmy na Uniwersytecie dlatego, że metodycznie, konsekwentnie i rzetelnie dążymy do rozumienia świata, poszukujemy prawdy i jej bronimy. Jesteśmy tu, bo chcemy mieć swobodę dyskusji akademickiej i wolność badań naukowych. Kieruje nami odwaga, ciekawość i otwartość na świat.

Przy uszanowaniu i zrozumieniu odmiennych opinii i postaw chcemy uprawiać dobrą naukę i dobrze uczyć młode pokolenia. Interesuje nas praca i studiowanie na naszym Uniwersytecie oparte na współpracy, szacunku, docenianiu, uważności i uznaniu.

Pomówmy o naszym miejscu – o miejscu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w świecie nauki i edukacji.

W moim programie jako kandydata na Rektora:

- **Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu jest wiodącym ośrodkiem nauk stosowanych i transferu wiedzy na rzecz zrównoważonego rozwoju.**

Jesteśmy świetnym uniwersytetem nauk stosowanych. Rozwiązujemy realne problemy z zastosowaniem metod naukowych. Działamy w fizycznej przestrzeni jednostek geograficznych

i jesteśmy zakorzenieni w konkretnej rzeczywistości – w Europie. I naszym zadaniem jest mieć tutaj – w interregionie – największy wpływ.

Na Uczelni prowadzone są badania ważne dla całego świata i doceniane w światowej nauce. Na tej samej Uczelni wielu naukowców prowadzi badania istotne tylko dla kraju i regionu. Mówię o tym, aby pokazać Państwu, że nic nie jest mniej ważne.

Postawmy sobie **realne cele**, które możemy wszyscy osiągnąć, znając i wykorzystując swój potencjał. Chcę wyraźnie podkreślić, że będę wspierał wolność badań naukowych oraz naukowe powiązania międzynarodowe oraz krajowe.

- **Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu pomaga społecznościom lokalnym przystosowywać się i zachować dobrostan w warunkach zmieniającego się środowiska i kurczących się zasobów naturalnych.**

Interregion, w którym znajduje się nasza Uczelnia, jest dla nas równie ważny, jak nasze szerokie umiędzynarodowienie. Uczelnia ma służyć interregionowi i regionowi. Tutaj ma misję do spełnienia. Będę równie mocno jak umiędzynarodowienie wspierał badania ukierunkowane na społeczności lokalne, na zmiany klimatu, gospodarkę zasobami naturalnymi, adaptacje społeczne do zmieniającego się środowiska.

Podam najaktualniejszy przykład. Proszę Państwa, jesteśmy wszyscy świadkami problemów polskiego rolnictwa, które funkcjonuje pod presją czynników o charakterze globalnym: zmian klimatycznych i skomplikowanej sytuacji geopolitycznej oraz wspólnej polityki rolnej związanej z Europejskim Zielonym Ładem. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu jest zdolny, uprawniony i odpowiedni do pomocy w rozwiązywaniu tych problemów – niezmiernie ważnych dla ludzi, którzy tu żyją i lękają się o swoją przyszłość. O jakość żywności i łańcuchy dostaw. O jakość wody i gleby. O zwierzęta hodowlane i uprawiane rośliny.

- **UPWr kształci studentów – przyszłych liderów zmiany w mikro- i makroregionie oraz wspiera swoich absolwentów w dostępie do aktualnej i najlepszej wiedzy.**

Młodzi ludzie chcą się uczyć tych rzeczy, dzięki którym będą mieli na coś wpływ. Na naszej Uczelni chcemy kształcić świadomych obywateli. Chcemy, aby nasi studenci nie tylko umieli zbierać dane i robić analizy danych, chcemy, aby wiedzieli, po co to robią. Naszym celem, jako nauczycieli akademickich jest, aby nasi absolwenci byli **liderami zmiany**, aby zmieniali świat. Na lepszy.

- **UPWr jest aktywnym członkiem sieci akademickich i kluczowym partnerem organizacji społecznych i gospodarczych.**

Nikt nie jest samotną wyspą – dlatego stawiam na współpracę międzynarodową i krajową z ośrodkami akademickimi oraz z bogatym środowiskiem organizacji społecznych i gospodarczych oraz samorządowych. Jako Uniwersytet jesteśmy wspólnotą, która chce się dzielić wiedzą, zasobami i doświadczeniami. Jesteśmy wspólnotą, która jest zaangażowana społecznie. Poszukujemy dobrych partnerów, aby we współpracy tworzyć odpowiedzialną naukę.

Nakreśliłem w skrócie miejsce Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Moim zadaniem jako rektora będzie wykorzystywanie naszych mocnych stron. Jakie one są?

- **Na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu prowadzimy badania w obszarach, które mają kluczowe i praktyczne znaczenie we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju.**

Produkcja rolna i zdrowa żywność; biotechnologia; ochrona i inżyniera środowiska; odnawialne źródła energii; zagrożenia naturalne i zmiana klimatu; zdrowie i dobrostan zwierząt; ochrona gatunków, wielopłaszczyznowy monitoring środowiska; planowanie przestrzenne i kształtowanie krajobrazu; gospodarka lokalna i regionalna.

To są obszary nauki, w których jesteśmy liderami. To są obszary nauki, w których jesteśmy rozpoznawalni w nauce światowej, a także pełnimy wiodącą rolę w kraju i w najbliższym regionie. Te obszary są naszą mocną stroną i siłą Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Dla najwybitniejszych naszych naukowców realizujących badania na światowym poziomie, zaproponuję **system indywidualnego wsparcia** – będzie on obejmował wszystkie aspekty pracy na Uczelni, tak aby wybitny naukowiec mógł rozwijać się bez najmniejszych ograniczeń.

Badaczom, których zainteresowania koncentrują na zagadnieniach krajowych i regionalnych, pragnę powiedzieć, że jesteście równie ważni. Potrzebni tu i teraz. Moim zadaniem jako rektora będzie przywrócenie poczucia wartości pracy. Jeśli gromadzenie punktów nie będzie jedynym powodem do działania, to praca naukowa nabierze nowego sensu i celu.

Będziemy kontynuowali **zaangażowanie w program IDUB** – chcemy być uczelnią, która osiągnie status uczelni badawczej. Jesteśmy zainteresowani, aby uzyskać jak najwyższe miej-

sca rankingowe w ewaluacji zaplanowanej w 2026 roku oraz we wszystkich rankingach oceniających uczelnie.

Młodzi naukowcy: doktoranci, młodzi pracownicy nauki oraz studenci kół naukowych będą się cieszyć **programami wsparcia** w badaniach i rozwoju naukowym.

Nauka wiąże się ze współpracą na wielu różnych poziomach.

- **Mamy doświadczenie w naukowej współpracy międzynarodowej i krajowej z ośrodkami akademickimi.**

Jestem za wielopłaszczyznowym wspieraniem działań zmierzających do zwiększenia obecności pracowników uczelni w międzynarodowej i krajowej współpracy naukowej. Będę kontynuował dobre rozwiązania i poszukiwał nowych.

- **Mamy doświadczenie we współpracy z lokalnymi społecznościami i podmiotami gospodarczymi (jesteśmy blisko ludzi i ich realnych problemów).**

To jest realna siła Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w makro- i mikroregionie. Wymienię choćby: konsultacje społeczne; rolnictwo uspołecznione i łańcuchy dostaw; opieka weterynaryjna; inwestycje infrastrukturalne i ochrona przyrody; obsługa geodezyjna; odnowa wsi i rewitalizacje miast; audyt krajobrazowy.

Bezwzględnie należy docenić osoby z praktycznym zacięciem. W nowym paradygmacie stają się one ważnym elementem strategii Uczelni.

- **Zbudujemy partnerstwa akademicko-społeczne – czyli wykorzystujące potencjał lokalnych społeczności.**

Zrobimy to poprzez:

- realizowanie badań naukowych na rzecz lokalnych społeczności;
- rozwiązywanie problemów lokalnych, opierając się na metodach naukowych i wiedzy;
- oferowanie innowacji technologicznych i organizacyjnych;
- wspieranie transformacji cyfrowej i energetycznej.

Jednym z elementów budowania partnerstwa akademicko-społecznego będzie aktywizacja i realne wykorzystanie Centrum Innowacyjnych Technologii.

☛ **Za istotne uważam budowanie i pogłębianie relacji z absolwentami.**

Jestem za tym, aby dać absolwentom dostęp do naszych zasobów informacyjnych, wspomagać w aktualizowaniu wiedzy, zaś w zamian niech absolwenci będą mentorami dla naszych studentów i ambasadorami Uczelni. Będę wspierał powstawanie programów łączących absolwentów i studentów.

Z nauki i współpracy wynika dobra dydaktyka akademicka.

Wśród naszej społeczności akademickiej jest wielu doświadczonych dydaktyków i wieloletnich wykładowców. Wielu o wysokich kompetencjach dydaktycznych i metodycznych. Chcemy wykorzystać ich umiejętności a także je nieustannie podnosić.

☛ **Chcemy mieć najlepszych dydaktyków, którzy będą się czuli na Uczelni doceniani i wspierani, ponieważ...**

☛ **Chcemy skutecznie dzielić się wiedzą.**

W moim programie pragnę podkreślić wagę nowoczesnej i skutecznej dydaktyki. Opierającej się na: aktywnych metodach nauczania, innowacjach dydaktycznych, kształtowaniu kompetencji XXI wieku, sztucznej inteligencji...

Za innowacyjne uważam zorganizowanie **programu zajęć ogólnouniwersyteckich** o charakterze interdyscyplinarnym i związanym z kompetencjami społecznymi i miękkimi. Będzie temu sprzyjać utworzenie budżetu dedykowanego temu projektowi.

Stworzę **program wsparcia dla nauczycieli akademickich**, chcących podnosić kompetencje dydaktyczne, szczególnie dla rozpoczynających pracę. Wartość Uczelni jest pełna, gdy dysponuje ona kadrą wykwalifikowanych dydaktyków, z dobrym warształem metodycznym.

☛ **Oczywiście, będę wspierał:**

- tworzenie nowych atrakcyjnych kierunków studiów i specjalności;
- oraz wymianę zagraniczną studentów, doktorantów i pracowników.

Wskazałem mocne strony Uniwersytetu, w nich tkwią sekrety sukcesu. Czego zatem potrzebujemy, aby maksymalnie wykorzystać nasze mocne strony?

Najważniejszym zasobem, jakim dysponuje Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu są ludzie, a do naszych najważniejszych zadań należy troska o pracowników i studentów.

• **Godne płace i status materialny kadry.**

Jednym z najważniejszych wyzwań dla rektora są niskie zarobki pracujących tu ludzi. Nie będę Państwu obiecywał populistycznie czegoś, czego nie mam. Natomiast mogę zagwarantować, że będę jak najczęstszym gościem ministerstwa nauki, aby rozmawiać o płacach. Będę wspierał możliwości, na jakie pozwalają różnorodne projekty zewnętrzne.

Natomiast to, co mogę państwu zagwarantować, to uczciwość w rozdziale środków. Obiecuje Państwu, że będę widział wszystkich. Mam świadomość, że każdy ma swoje maksimum możliwości i ono także zasługuje na docenianie.

Wiele negatywnych emocji w środowisku akademickim budzą wynagrodzenia rektorów, zwłaszcza gdy zestawione zostaną z wynagrodzeniami pozostałych pracowników uczelni. Obiecuje, że dołoży wszelkich starań, aby to zmienić. Wszyscy zasługujemy na godne życie.

Czy Państwo nie mają czasem, a może zbyt często poczucia straconego czasu?

• **Odzyskajmy utracony czas – pozwólmy ludziom pracować – i nauczycielom akademickim, i administracji.**

Obiecuje zmniejszenie obciążenia wszystkich pracowników nadmierną i często niepotrzebną biurokracją. Czasem odnoszę wrażenie, że stopień zbiurokratyzowania naszego życia akademickiego urósł do absurdalnych i trudnych do zniesienia rozmiarów. Jestem za rozsądnym ograniczeniem czynności dodatkowych. Obiecuje Państwu przejrzanie wszystkich procesów i procedur, a także maksymalne ich skrócenie oraz uproszczenie.

Obiecuje Państwu ograniczenie do niezbędnego minimum liczby osób akceptujących poszczególne wnioski i wypłaty itd. Na sercu leży mi szczególnie usprawnienie funkcjonowania zakupów i urealnienie czasu przeprowadzenia procedur przetargowych. Oraz wątek, który bardzo nam usprawni życie – księgowanie wydatku w momencie dokonywania płatności.

• **Niezmiernie ważne są dla mnie warunki materialne studentów.**

Dobrze wiem, że Wy, młodzi ludzie, musicie czuć bezpieczeństwo finansowe i mieć czas na naukę i swobodny rozwój. Doceniam Waszą przedsiębiorczość – umiejętność godzenia studiów i pracy. Lecz mam świadomość, że ta praca – często w godzinach nocnych – jest nierzadko ponad Wasze siły i nie pozwala Wam w pełni rozwinąć zainteresowania studiami. To jest poważny problem.

Wdrożę pomysł utworzenia dodatkowych – poza już funkcjonującymi na Uczelni – stypendiów dla studentów i doktorantów przy współpracy z regionalnym środowiskiem zewnętrznym. Chcę znaleźć wsparcie dla studentów w środowisku gospodarczym regionu. I to także jest powód, dla którego zwracam uwagę Uczelni w kierunku interregionu oraz najbliższego otoczenia. Tu – powtórzę raz jeszcze – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu może odegrać wiodącą rolę, może mieć największy wpływ, tu jego potencjał może zostać najlepiej wykorzystany, tu przygotowujemy absolwentów, którzy będą liderami zmiany, a jednocześnie właśnie stąd możemy otrzymać wsparcie dla naszych studentów.

• **Ogromną wartością naszej Uczelni są aktywni i zaangażowani studenci.**

Za jedną z najważniejszych koncepcji w kierunkach rozwoju Uniwersytetu uważam wspieranie Studenckich Kół Naukowych – w tym zaangażowania studentów w badania naukowe oraz interdyscyplinarne formy współpracy między studenckimi kołami naukowymi.

Wspierał będę na wszelkie sposoby udział studentów, Samorządu Studenckiego, Samorządu Doktorantów oraz innych organizacji studenckich w lokalnych, krajowych i międzynarodowych przedsięwzięciach.

• **Wyzwaniem współczesności jest zdrowie psychiczne i równowaga emocjonalna.**

Zwłaszcza młodych ludzi, którzy czują się często zagubieni i niedostosowani do zbyt szybko zmieniającego się świata.

Dobrostan psychiczny studentów, doktorantów, ale także pracowników musi być również jednym z priorytetów Uczelni. Jako rektor będę we współpracy z odpowiednimi jednostkami proponował najskuteczniejsze rozwiązania.

• **Nowoczesne środowisko pracy i nauczania. Innowacje technologiczne. Infrastruktura.**

Kandyduję na rektora, ponieważ chcę, abyście Państwo pracowali i uczyli się w wyremontowanych i doposażonych salach wykładowych i ćwiczeniowych.

Będę kontynuował remonty domów studenckich w celu poprawy komfortu zamieszkania oraz dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Jestem za wdrożeniem sztucznej inteligencji do procesu nauki i dydaktyki z należyтым naciskiem na etyczne i odpowiedzialne jej zastosowanie.

Pragnę zapewnić naukowcom dostęp do jak największej liczby baz danych oraz innych zasobów cyfrowych. Pracownicy muszą mieć możliwość łatwego kontaktu z najnowszymi osiągnięciami naukowymi, co zapewne przełoży się na ich rozwój naukowy.

Za jedno z najistotniejszych zadań nowej kadencji uważam program wszechstronnego wykorzystania nowej bazy badawczej CIT – Centrum Innowacyjnych Technologii.

Ponadto musi powstać konkretny program modernizacji i wszechstronnego wykorzystania obiektów i zaplecza dydaktycznego w uczelnianych stacjach doświadczalnych.

Jako lekarz weterynarii i twórca najnowocześniejszej w Europie pracowni endoskopowej wiem, jak ważna jest infrastruktura badawcza i wykorzystam swoje umiejętności i doświadczenia, aby tę infrastrukturę zapewnić.

Odrębnego programu rozwoju potrzebuje Centrum Edukacyjno-Rozwojowe w Pawłowicach.

Rozwiązania wymaga także sprawa zaniedbanego ośrodka wczasowego w Dąbkach.

• **Poza ludźmi i infrastrukturą do najważniejszych zasobów należą także stabilne finanse.**

O większości tych zagadnień już wcześniej wspomniałem. To oczywiste, że inwestowanie w ludzi i infrastrukturę wymaga zasobów finansowych. Wymaga właściwego rozporządzania finansami, które otrzymujemy z zewnętrznych źródeł, głównie z subwencji oraz które generuje Uczelnia.

Dodam, że będę podejmował działania i inicjatywy oraz współpracował na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych na badania naukowe i rozwój bazy naukowej oraz na coraz lepszą dydaktykę, zarówno ze źródeł krajowych, jak i zagranicznych.

Będę także kontynuował promocję oraz rozwój płatnej dydaktyki – studia niestacjonarne, podyplomowe, specjalizacyjne, inicjatywy szkoleniowe.

Zwiększę budżet Samorządu Studentów oraz program wszechstronnego dofinansowania działalności Studenckich Kół Naukowych.

Szanowni Państwo, kulturę Uniwersytetu określa słowo „wspólnota”.

Takie rozumienie istoty Uczelni wymaga zatem **właściwego stylu kierowania**, opartego na szacunku, docenianiu, rozmowie i uznaniu. Uczelnia nie jest ani korporacją, ani prywatnym folwarkiem, ani tym bardziej polem bitwy.

Dlatego jednym z najistotniejszych elementów kierowania Uczelnią winna być **właściwa komunikacja**. Nikt nie może być obrażany, wykluczony, pozbawiony bezpieczeństwa, nie może czuć, że pomniejszona została jego wartość, czy też kreatywność.

Właściwa komunikacja, o której mówię, polega nie tylko na stwarzaniu kanałów komunikacyjnych i informowaniu. Polega na rzeczywistej, międzyludzkiej, bezpośredniej, opartej na wolności i zaufaniu wymianie zdań.

Kandyduję, by przywrócić w uczelni atmosferę normalności we wzajemnym dialogu i współpracy, uczelni przyjaznej wszystkim pracownikom, doktorantom i studentom.

Kandyduję by przywrócić **podmiotowość wydziałów, instytutów i katedr**, ale też rad naukowych dyscyplin. Tak, by ciała kolegialne nie były tylko ozdobą, ale miały faktyczny wpływ na działanie Uczelni i podejmowane decyzje.

Zwiększę **podmiotowość senatu** w podejmowaniu ważnych spraw rozwoju uczelni.

Szanowni Państwo, dla mnie ważne są:

- współpraca a nie rywalizacja,
- solidarność a nie wyścig i podsycanie wewnętrznej konkurencji,
- atmosfera zaufania a nie atmosfera pola walki.

Już o tych kwestiach wcześniej wspomniałem w innym kontekście, lecz je tutaj w skrócie podsumuję i uszczegółowię:

☛ W sprawach organizacji uczelni i administracji interesuje mnie:

- decentralizacja;
- dbanie o dobrostan pracowników – life work balance;
- przeniesienie decyzyjności na bezpośrednich przełożonych – Problem staramy się rozwiązać na poziomie którego dotyczy, a nie typowo korporacyjnie przepychamy go w różne kierunki w nieskończoność;
- możliwość powołania zastępcy kierownika katedry – **jeśli liczba pracowników jednostki jest większa niż 16 osób.**

Wspomniałem już o nadmiernej biurokratyzacji, która zawładnęła Uczelnią i wszystkimi procesami. Moim celem są sprawne procedury oraz likwidacja utrudnień. Położę nacisk na to, aby obsługa administracyjna wielu spraw była przyjazna, krótka i kompleksowa. Dążyć będę także do usprawnienia procedur zakupów, a przede wszystkim urealnienia czasu przeprowadzania postępowań przetargowych.

Ważna jest wysoka jakość stanowionych aktów wewnętrznych: uchwał senatu i zarządzeń rektora.

Będę wspierał dalszą cyfryzację uczelni.

• **W sprawach pracowniczych:**

- jestem za pełnym wykorzystaniem **możliwości pracy zdalnej**, na jakie pozwala kodeks pracy. Jeśli warunki na to pozwalają, będzie odpowiedzialnie decydował bezpośredni przełożony;
- zdecydowanie będę postulował **likwidację wszystkich pozaustawowych wymogów** przy awansach na kolejne stanowiska nauczycieli akademickich;
- uważam, że uzyskanie stopnia doktora habilitowanego winno się wiązać z automatycznym przeniesieniem na stanowisko profesora uczelni na cztery lata, zaś kolejne czteroletnie okresy będą uzależnione od aktywności naukowej;
- natomiast uzyskanie stopnia doktora winno skutkować automatycznym przeniesieniem na stanowisko adiunkta.

Postuluję zmniejszenie pensum. Myślę o 15 godzinach o 5 procentach pensum dla jednostki w dyspozycji jej kierownika.

Istotny jest przejrzysty system płac oparty na wynagrodzeniu zasadniczym, z dwoma typami dodatków: funkcyjnym i projakościowym za ocenę 4-letnią.

Chcę, aby pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi mieli do dyspozycji prosty, przejrzysty, niekrywdzący i skuteczny system oceny, mający przełożenie na awanse i wysokość wynagrodzenia.

• **W kwestiach naukowych mówiłem już wiele w różnych aspektach. W tym miejscu dodam jeszcze, iż będę postulował uproszczenie systemu finansowania publikacji.**

• **W kwestiach dydaktycznych również już wypowiadałem się. Dodam jeszcze, iż chcę:**

- ograniczyć liczbę godzin zajęć w programach studiów do wymaganej przepisami prawa – obecnie nadwyżka ta wynosi 100–200 godzin,
- zwiększyć udział zajęć praktycznych,

- zagwarantować każdemu studentowi 1 dzień wolny od zajęć w tygodniu,
- odejść od w pełni sztywnego rozkładu zajęć, a wprowadzić możliwość racjonalnego ich blokowania,
- zagwarantować sprawdzenia egzaminów i prac semestralnych w ciągu 7 dni.

Za istotne uważam powołanie **Rzecznika Praw Studenckich** – któremu każdy student będzie mógł zaufać i powierzyć swoją sprawę.

Szanowni Państwo,

chciałabym podkreślić, że Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu jest uczelnią, na której sukces, prestiż, niekwestionowane miejsce pracowało wiele pokoleń i wielu rektorów.

Ta uczelnia nie potrzebuje rewolucji i zbawcy, a ewolucji. Rewolucje są niszczące – dla ludzi i dla struktur.

Ta uczelnia potrzebuje, aby rektor dmuchał w żagle jej pracowników, doktorantów i studentów – doceniał, szanował, pomagał, a przede wszystkim nie przeszkadzał.

Ta uczelnia potrzebuje rektora, który wie, że jest *Primus inter pares*, czyli pierwszym spośród równych. Takimrektorem chcę być.

Dziękuję za zapoznanie się z moim programem.